

HET VERLOOPEN HUISHOUDEN

WANORDE IS, WAAR EN WANNEER OOK, een der ellendigste verschijnselen in de samenleving. Moeilijker te verdragen, naarmate zij dichter bij ons is: een wanordelijk Staatsbestuur in het verre Oosten kan ons in zekeren zin koud laten. Maar een wanordelijke winkel, waar wij telkens komen, ergert ons meer. Het meest echter een wanordelijke huiskamer. Vooral wij, Hollanders, met een sterken zin voor huiselijk leven, kunnen daar slecht over. Toch zijn er zoo, en Jan Steen heeft er (door ervaring geleerd?) een eigenaardig genoegen in gehad, het naar hem genoemde huishouden in allerlei gestalten af te beelden. Er zit wel moraal in die huishoudens van Jan Steen: zóó niet.

Wanorde is dom. Want zij *behoeft* ons niet te kwellen. Zij begint altoos bij één kleinigheid, en als ge die ééne kleinigheid op haar plaats zet, blijft het u bespaard, dat er morgen twee, en overmorgen vier dingen van hun plaats zijn.

Wanorde is duur. Het zoeken van eenig voorwerp duurt korter, naarmate het snel te vinden, dus op z'n plaats is. Tijdverlies is meestal geldverlies, ook al is dat niet terstond in getallen uit te drukken.

Wanorde is leelijk. Al zijn onze huis- of werkkamers geen ter publieke bezichtiging opengestelde lokaliteiten, zij maken op den bezoeker een indruk, en de eerste is gewoonlijk de juiste. En dan blijft het niet uit, of men meet de gastvrouw af naar haar huiskamer.

Wanorde is slecht. In het onderschrift onder onze plaat „Het verlopen huishouden” is verondersteld, dat dit huishouden eens een beteren indruk gaf. Traagheid of onverschilligheid hebben het omlaag gehaald *en de kinderen, die er in leven, leeren de wanorde zien als iets, dat aan de orde van den dag is.*

Wanorde is zonde. Het is Gods wil, dat *alle* dingen eerlijk en met orde zullen geschieden, en zou Hij daarvan het huishoudelijk leven hebben uitgezonderd? Hij schiep den mensch naar Zijn *beeld*, en zou Hij, Die in het boek der natuur zulk een ontzagwekkende pracht van orde ten toon spreidt, van Zijn menscheit iets anders verwachten?

De gevolgen der wanorde treffen meestal een breeder kring dan de een of twee menschen, die haar hebben geschapen. Zij is in wezen de ontwrichting van den natuurlijken loop der dingen. Ik kan mij soms niet onttrekken aan de gedachte, dat de eerste zonde... wanorde was. De heilige orde van het Paradijs liet *niets* te wenschen; zij, die het bewaren moesten, wisten precies, wat zij doen *moesten*, en precies, wat zij niet *mochten* doen. Daaraan waren zegen of vloek volkomen ordelijk verbonden. Het heeft niet mogen zijn: een huiveringwekkende wanorde in hoofd en hart heeft den mensch en dan ook de gansche aarde tot ontwrichting gebracht. Een breede, een angstig breede kring van gevolgen, gekomen over de daad van één of twee menschen...

Omdat wanorde behoort tot de eigenschappen, die in hooge mate erfelijk zijn, rust op de ouders een dubbele verantwoordelijkheid als gezinshoofden. Wanorde in huis kan er de aantrekkelijkheid voor het kind dermate doen verloren gaan, dat het zijn tehuis elders

of zijn vermaak op straat zoekt. En daarnaast is het gevaar, dat een niet bestreden kwaad als de wanorde, zoowel van buitenaf door haar te zien, als van binnenuit door haar te waardschatten als een ouderlijke, dus toelaatbare gewoonte, een *overgenomen* kwaad wordt.

Er is een niet te miskennen zegen in de wijze, waarop de Nederlandsche binnenhuiskunst der laatste twintig jaren, de huiselijke gezelligheid heeft opgevoerd. De warme toon in onze huizen en vooral in onze huiskamers is in menig opzicht een sterk schild gebleken tegen de verlokking der uithuizigheid, waarvan onze tijd vol is. Maar hoe, als die toon den wanklank van wanorde nabijkomt?... Laat ons toezien, dat onze jeugd niet door de plaag der wanorde gedreven wordt *buiten* de plek, waar zij naar Goddelijke orde behoort op te groeien.

Trekken wij den kring van „het verlopen huishouden” wat breeder dan de muren der woning, dan zie ik de *maatschappelijke* huishouding in het licht van den eisch, dat ook in háár orde moet heerschen. Ach, hoe vaak en in hoe menig opzicht doet zij ons dan denken aan de verlopen huishouding! In zijn „Lied van de Klok” (is zij niet de aartsvijand der wanorde?) heeft Schiller een couplet afzonderlijk aan de orde gewijd; hij noemt haar „zegenrijke hemelochter” en schrijft haar toe, dat zij „steden weet te gronden, dat zij 't kroost der woestenijen, samenvoegt tot maatschappijen,” en „heeft te laat gewend aan zachte zeden,” enz. Wie zal omvangen, wat één minuut te laat of één zoekgeraakt document hebben aangericht tot ontwrichting van de maatschappelijke orde? Hoe snijdend heeft Chesterton dat gezegd van de eerste zonde: „Eén appel *) wordt gegeten, en de hope Gods is verloren.” En duizend maal duizend maal herhaalt het zich: het is maar één kleinigheid, waarop de wanorde begint te ontkiemen.

Eindelijk: hoe heeft de wanorde zich woning gemaakt in ons *hart*! Welk een beschamende inventaris maakt de H. Schrift op van zijn bezittingen! En hoe menigmaal schouwen wij moedeloos naar den toestand van *dit*, wel zéér verlopen huishouden! Wie zal dáár nog orde in brengen? Wanneer zal dit centrum, vanwaar nog wel de richtlijnen voor het leven uitgaan, een welgeordend tuighuis worden van wapenen, om ons te verdedigen tegen *den* grooten Verstoorder der heilige orde?

Zie, het antwoord is al gegeven. Een, die meer is dan Salomo en sterker dan Belial, heeft, langs den weg van het ordelijk recht: aangeklaagd, veroordeeld en gevonnist, den weg ons weer ontsloten. En waar deze Heiland Zijn intrek nam in een hart, heeft Hij er in alle kamers de wanorde uitgedreven en bezit genomen van alle in- en uitgangen. Zoo bouwt Hij, uit miljoenen levende steenen, den tempel van het *hemelsche* huis, het nieuwe Jeruzalem. En dáár komt niet meer binnen, wat wanorde kan aanrichten. Dáár stelt *harmonie* de wet, en vereenigt zich aller lof in hemelsche zangen van ongerepte schoonheid.

En dan te denken aan Jesaja's profetie, dat Sion door *recht* zal worden verlost! Genade, zelfs zij: Gods *vrije* genade, gebonden aan de orde: schuld, straf, vonnis en gratie, alles in één reine orde!

Waar onze God zóó in het groote doet, zouden wij niet getrouw zijn in 't kleine?

V. D. M.

*) Wij laten dit woord staan, omdat Chesterton het heeft gezegd. Maar de Bijbel noemt naam en aard van de vrucht, waarvan gegeten werd, niet. Ook op het gebied van Bijbelaanhalingen is het maar een kleinigheid, waarop de wanorde begint te ontkiemen. Red.

Het verlopen huishouden

Naar een schilderij van Jan Steen